PEAKONTROLÖRI OTSUS

RIIGIKONTROLL

Peakontrolöri 17.10.2001 otsus nr 13-5/026

Töötute koolituskuludeks ja õppestipendiumideks eraldatud raha kasutamise riskide hindamine

SISUKORD

1 KOKKUVÕTE AUDITI TULEMUSTEST 2

2 SISSEJUHATUS 3

2.1 AUDITI EESMÄRGID JA TEOSTUS 3
2.2 LÜHIÜLEVAADE AUDITEERITUD TEEMAST 5

3 SOTSIAALMINISTEERIUMI TEGEVUS 6

4 TÖÖTURUAMETI TEGEVUS 8

5 TÖÖHÕIVEAMETITE TEGEVUS 10

5.1 PLANEERIMINE 10
5.2 HANKED 11
5.3 KOOLITUSLOAD JA ÕPPEKAVAD 12
5.4 LEPINGUD 13
5.5 KOOLITUSE TASEME HINDAMINE 14
5.6 KOOLITUSE LÄBINUTE TÖÖLE RAKENDUVUS 16
5.7 KOOLITUSKULUDE ARVESTUS 17
5.8 ARUANDLUS 17
5.9 ÕPPESTIPENDIUMIDE MAKSMINE 18
5.10 SANKTSIOONID 19
5.11 INFORMATSIOONI AVALIKKUS 20

6 ETTEPANEKUD 20

1 Kokkuvõte auditi tulemustest

Käesoleva auditi käigus hinnati riigieelarvest töötute koolituskuludeks ja õppestipendiumideks eraldatud raha kasutamisel esinevaid riske ja nende ärahoidmiseks vajalike meetmete olemasolu ja toimimist.

Tööturukoolitus on aktiivne tööturumeede, mis peab soodustama tööotsija töölerakendumist ja tööandjal sobiva tööjõu saamist.

Teema käsitlemisel oli põhirõhk asetatud selliste aspektide hindamisele nagu regulatsioonid, sisekontroll, sanktsioonid ja avalikustamine. Igaühega neist on seotud eriomased riskid ning nende maandamine annab kokkuvõttes hinnangu kogu kuritarvituste ja väärkasutuste vältimise poliitikale antud valdkonnas.

Auditeerijad leiavad, et Sotsiaalministeeriumi valitsemisalasse kuuluva tööturukoolituse osas on raha väärkasutuste vältimine veel nõrgalt arenenud. Tööturukoolitusega tegelevad asutused ei olnud küllaldaselt tähelepanu pööranud raha kasutamisel esinevatele riskidele. Samuti ei rakendatud piisavalt meetmeid, mis oleksid aidanud vältida koolituseks ettenähtud raha mittesihipärast kasutamist.

Tehtud põhijäreldus tugineb järgmistel leidudel ja hinnangutel:

- **Regulatsioonid tööturukoolituse läbiviimiseks olid ebapiisavad**

Seadusandja ei näe ette võimalust osta tööturukoolitust koolitajalt, kellel ei ole koolitusluba. Samas Tööturuameti juhendid võimaldavad seda. Regulatsioonide ebakõlasid ära kasutades ei juhindunud tööhõiveametid alati seadusest ja ostsid mõnel juhul koolitust sellistelt koolitajatelt, kel ei olnud koolitusluba.

- **Riigihankeid koolitaja leidmiseks ei korraldatud**

Koolitajate valikuks kontrollitud tööhõiveametid ühelgi juhul riigihanke menetlusi ei olnud korraldanud, kuigi aastaarvestuses mitmed ühe eriala koolitustellimused ühelt koolitajalt ületasid riigihanke piirmäära.

- **Rakendatud kontrollimeetmed ei loonud kindlustunnet, et tööturukoolituse raha oleks alati kasutatud sihipäraselt**

Auditeeritud tööhõiveametites ei olnud järgitud tegevuste lahususe põhimõtet.
Koolitusteenuse ostmise lepingute vormistamisel esines ebakorrektsusi, mis võimaldasid erinevalt tõlgendada lepingute alusel makstud summade suurust.
Tööhõiveametite poolt esitatud aruannetesse ei olnud lülitatud kõiki tasutud lepinguid.
Kursuste mahtude ja maksumuste alusel arvutatud statistilised koolituse näitajad olid mitmel juhul mitteusaldusväärsed.

- **Koolitusraha väärkasutuste avastamise juhtudeks ei olnud kehtestatud sanktsioonide rakendamise korda**

Juhendite ega lepingutega ei olnud määratud, milliseid sanktsioone saab rikkumiste korral rakendada: seda nii isiku osas, kes tegi ebaseadusliku otsuse tööotsija koolitusele suunamisel; koolitaja poolt ebaõigete andmete esitamisel koolitusel osalejate kohta, õppekavast mittekinnipidamisel jne.

- **Tööturukoolituse saamise tingimused ei olnud piisavalt avalikud**

Kehtestamata olid avalikkuse teavitamise kindlad reeglid koolituse ostmise vajadusest ja ostetavatest erialadest. Ei olnud ette nähtud informatsiooni avalikustamise korda tööturukoolituse saamise võimalustest ja vajalikest protseduuridest, millised tuleb koolitusest huvitatud tööotsijal läbida.

2 Sissejuhatus

2.1 Auditi eesmärgid ja teostus

Auditi läbiviimise eesmärgiks oli hinnata, kuidas Sotsiaalministeerium ja tema valitsemisala asutused on teadvustanud riske riigieelarvest tööturukoolituseks ja õppestipendiumide maksmiseks eraldatud raha kasutamisel ja milliste meetmete kasutuselevõtuga neid riske on vähendatud. Auditi käigus tehtavate järelduste ja ettepanekute põhjal saab ministeerium ning Tööturuamet parandada oma tegevust tööturukoolituse korraldamise ja õppestipendiumi maksmisega seotud riskide juhtimisel.

Auditeerimist kavandades peeti vajalikuks suuremate koolituskulude ja erineva töökeskkonnaga tööhõiveametite hõlmamist ühe auditi raames. Kontrollimine viidi läbi Tallinna ja Ida-Virumaa tööhõiveametites. Nimetatud ametitele oli 2000. aastal eraldatud kokku 19,1 miljonit krooni, mis moodustas 50% tööturukoolituseks ja õppestipendiumideks eraldatud rahast riigis. Auditiga hõlmati periood alates 2000. aasta algusest kuni 01.04.2001. aastal.

Auditi orientatsioonist tulenevalt keskenduti järgmistele põhiküsimustele:
Kas Sotsiaalministeerium, Tööturuamet ja tema piirkondlikud tööhõiveametid on loonud piisavad mehhanismid tagamaks koolituseks ning õppestipendiumide maksmiseks eraldatud raha põhjendatud jaotamise ja sihipärase kasutamise?
Kas tegevused toimivad nii nagu kavandatud?

Auditeerimise põhiküsimustele vastuse leidmiseks:
kaardistati ning hinnati töötute koolitamiseks ja õppestipendiumideks eraldatud raha kasutamisel esinevad riskid;
testiti, kas maandamata riskid olid realiseerunud ning toonud kaasa raha mittesihipärase kasutamise või muid olulisi tagajärgi.

Auditi käigus intervjueeriti Sotsiaalministeeriumi asjaomaseid ametnikke ning tutvuti tööturukoolitust käsitlevate dokumentidega. Ministeeriumi tegevuse kohta koostatud leidude aruanne kooskõlastati tööturu osakonna juhataja Pille Rebasega.

Tööturuameti tegevuse kohta koostati leidude aruanne, mis kooskõlastati ameti vastutavate ametnikega. Dokumentaalne kontroll Tallinna ja Ida-Virumaa tööhõiveametites viidi läbi 2001. aasta mai- ja juunikuus. Tööhõiveametite kontrollimise kohta koostati eraldi kontrolliaktid.

Auditi tulemused arutati läbi Tööturuameti peadirektori Mati Ilissoni juures 03.10.2001. aastal toimunud nõupidamisel. Arutelul tõdeti, et läbiviidud audit võimaldas ametil saada ülevaadet tööturukoolituse korraldamisel rakendatud või rakendamata tegevuste kohta, eesmärgiga tõkestada tööturukoolituseks eraldatud raha väärkasutust.

2.2 Lühiülevaade auditeeritud teemast

Riigi tööturuasutusteks on Sotsiaalministeeriumi valitsemisalas olev Tööturuamet ja selle kohalikud asutused – tööhõiveametid. Moodustatud on kuueteistkümnest regionaalsest tööhõiveametist koosnev võrk. Elanike teenindamiseks on vastavalt vajadusele moodustatud tööhõiveametite koosseisus osakonnad ja konsultatsioonipunktid.

Töötu sotsiaalse kaitse seaduse[1] järgi on töötu täieliku või osalise töövõimega isik, kelle vanus on 16 aastat või üle selle kuni vanaduspensioni eani, kes on tööta, valmis kohe tööle asuma ning otsib tööd. Isik otsib tööd, kui ta pöördub tööhõiveametisse vähemalt kord 30 päeva jooksul sooviga kohe tööle asuda ning on valmis osalema tööturukoolituses.

Tööhõiveamet osutab tööotsijatele tasuta tööturukoolitust ning määrab ja maksab õppurile õppestipendiumi.

Kuni 2000. aasta 1. oktoobrini juhinduti tööturukoolituse korraldamisel ja õppestipendiumide maksmisel töötu sotsiaalse kaitse seaduse alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrusest nr 62[2]. Tööturuameti peadirektor oli kinnitanud tööhõiveametitele juhindumiseks tööturukoolituse korraldamise juhendi[3], mille juurde kuulusid tööks vajalikud lisad ja näidisvormid. Juhendiga oli tagatud tööturukoolituse ja õppestipendiumi maksmise ühtsete aluste rakendamine kõigis tööhõiveametites.

Alates 2000. aasta 1. oktoobrist korraldatakse tööturukoolitust tööturuteenuse seaduse[4] alusel, koolituses osalenutele õppestipendiumi maksmine on ette nähtud töötu sotsiaalse kaitse seadusega[5] ning Vabariigi Valitsuse määrusega[6].

Andmed riigieelarvest töötute koolituseks ning õppestipendiumideks eraldatud ja kasutatud raha kohta kassakuludes aastatel 1999 – 2001 on näidatud alljärgnevas tabelis:

---

[1] Riigikogus 14.06.2000.a vastu võetud "Töötu sotsiaalse kaitse seaduse"§ 3 lõige 1
[2] Vabariigi Valitsuse 09.02.1995. a määruse nr 62 lisa "Töötule tööturukoolituse korraldamise ja õppestipendiumi määramise ning maksmise kord"
[3] Tööturuameti peadirektori 21.01.1999. a käskkiri nr 4 "Tööturukoolituse korraldamise juhend"
[4] Riigikogus 14.06.2000. a vastu võetud "Tööturuteenuse seadus"
[5] Riigikogus 14.06.2000. a vastu võetud "Töötu sotsiaalse kaitse seaduse" § 1 ja § 5
[6] Vabariigi Valitsuse 15.11.2000. a määrus nr 365 "Töötu õppestipendiumi määr ja selle maksmise kord"

(tuhandetes kroonides)

Kuluartikkel	1999. aasta		2000. aasta		2001.aasta	
	Kinnitatud eelarve	Täitmine	Kinnitatud eelarve	Täitmine	Kinnitatud eelarve	Täitmine I kvartalis
Töötute koolitus (art 44)	32 000,0	31 993,0	32 507,0	32 192,4	43 462,0	8 790,4
Õppestipendium (art 66)	7 000,0	6 019,8	6 440,5	6 081,6	6 700,0	1 968,7

3 Sotsiaalministeeriumi tegevus

Sotsiaalministeeriumi üheks põhimääruse[7] kohaseks ülesandeks on korraldada tööturuteenuste osutamist ja töötute sotsiaalset kaitset.

Ministeeriumi tööala asekantsler juhib osakonna juhataja kaudu tööturu osakonna tööd ning koordineerib Tööturuameti peadirektori kaudu ameti ja regionaalsete tööhõiveametite tegevust. Tööturu osakond oma põhimääruse kohaselt koordineerib, suunab ja korraldab tööturgu reguleerivate õigusaktide väljatöötamist, kavandab tööturupoliitikat, koostab tööhõive arengukavad ning analüüsib ja sünteesib tööjõu uuringute andmeid.

2000. aastal valmis Sotsiaalministeeriumi ja Euroopa Komisjoni koostöös Joint Assement of Emploiment Priorities (JAP), milles antakse ülevaade sellest, kuidas Eesti kui kandidaatriigi tööturusüsteem on valmis ellu viima Euroopa Liidu tööhõivestrateegiat.

Valminud on "Eesti Vabariigi tööhõive tegevuskava 2000 IV kvartal – 2001", milles tööturukoolitust puudutavate küsimuste üheks eesmärgiks on kutsehariduse ja tööturukoolituse kvaliteedi parandamine. Valmis ka 2002. aasta tööhõive tegevuskava, mis näeb ette aktiivsete tööhõive abinõude arendamist Euroopa Liidu riikides edukaks osutunud suundades. 2002. aasta tööhõive tegevuskava kiideti heaks Vabariigi Valitsuse 24. juuli 2001. aasta istungil.

[7] Vabariigi Valitsuse 14.04.1999 .a määrus nr 131 "Sotsiaalministeeriumi põhimäärus"

Tööjõu konkurentsivõime ja kvalifikatsiooni tõstmise küsimustes on sõlmitud Haridusministeeriumi ja Majandusministeeriumiga ühise tegevuse kokkulepe "Tööjõu kvalifikatsiooni tööturu vajadustega vastavusse viimise kiirendamine aastatel 2001-2004".

Tööturukoolitust puudutavates küsimustes on Sotsiaalministeerium seadnud endale järgmised (ka kutsehariduse süsteemi) toetavad ülesanded:

- välja töötada tööhõivepoliitika ja sellest tulenevalt määrata koolitusvajadus;
- tööhõiveametite nõustajate kaasamine õpilaste kutsealase koolituse tee valimisele;
- ettevõtetes praktikakohtade loomise toetamine tööhõive programmi kaudu;
- tööturu analüüs ja ettevõtlusalase koolituse tellimine;
- regionaalse tööhõive koordineerimine.

Programmile "Tööhõive suurendamine, pikaajalise töötuse vältimine ja riskigruppidesse kuuluvate isikute tööelust väljatõrjumise ennetamine" määratud rahalistest vahenditest[8] eraldas sotsiaalminister[9] Tööturuametile tööturukoolituseks 449,0 tuhat krooni.

Sotsiaalministeerium on tellinud TTÜ Eesti Majandusinstituudilt uuringu teemal "Pikaajalised töötud ja nende tööturule tagasitoomise võimalused", mis sisaldab ka täiendkoolituse soove, ootusi ja vajadusi. Sihtasutus "Eesti Kutsehariduse Reform" oli tellinud teenindus- ja sotsiaalsektori tööjõuvajaduse uuringu, mille tulemusi saab Sotsiaalministeerium kasutada tööturukoolituse planeerimisel. Sektoruuringud on läbi viidud puidutööstuse ja masinaehituse valdkonnas. Tööturuametile raha uuringute korraldamiseks ei ole eraldatud.

Tööturuteenuse seaduses [10] sätestatu kohaselt tuleb Tööturuametil pidada tööotsijate ja tööturuteenuste riiklikku registrit, mis muu hulgas sisaldab ka andmeid töötule osutatud tööturuteenuste kohta. Tööturuteenuste registri pidamise põhimäärus on ette nähtud kinnitada Vabariigi Valitsuse poolt. Nimetatud materjali valmistab ette Sotsiaalministeerium. Seni valitsus eelnimetatud registri põhimäärust kinnitanud ei ole.

---

[8] Vabariigi Valitsuse 28.02.2001. aasta korraldus nr 153-k
[9] Sotsiaalministri 11.07.2001. aasta käskkiri nr 266
[10] Tööturuteenuse seaduse § 8 lõiked 1 ja 4

Tööturuteenuse seaduses[11] ettenähtu kohaselt tellib tööturuteenuse osutaja tööturukoolitust haridusasutuselt või füüsiliselt või juriidiliselt isikult, kellel on koolitusluba. Samas on aga Tööturuameti juhendis juhitud tähelepanu sellele, et koolitusluba ei nõuta koolitajalt, kui kursuse maht õppetundides on kuni 120 tundi[12]. Koolitusloata koolitajalt tööturukoolituse ostmist tööturuteenuse seaduses aga ette ei nähta.

Ministeeriumi selgitusel on neil ettevalmistamisel tööturuteenuse seaduse muutmise seaduse eelnõu, milles on ettepanek näha ette võimalus osta tööturukoolitust ka haridusasutuselt, füüsiliselt või juriidiliselt isikult, kelle põhikirjaline tegevus on koolitamine (kooskõlas täiskasvanute koolituse seadus §-ga 2).

Sotsiaalminister ei ole kehtestanud tööturukoolituseks ettenähtud raha kasutamise kontrollimise korda ja ulatust. Ministeeriumi siseauditi osakond ei ole kontrollinud tööturukoolituse korraldust Tööturuametis ning regionaalsetes tööhõiveametites. Ministeeriumi siseauditi 2001. aasta tööplaani on lülitatud Tööturuameti poolt läbiviidavad audited.

4 Tööturuameti tegevus

Tulenevalt oma põhimääruses[13] seatud ülesannetest oli Tööturuameti peadirektor kinnitanud tööhõiveametitele juhindumiseks tööturukoolituse korraldamise juhendi[14], mille juurde kuulusid töös vajalikud lisad ja näidisvormid. Juhendiga oli tagatud tööturukoolituse ja õppestipendiumi maksmise ühtsete aluste rakendamine kõigis kuueteistkümnes regionaalses tööhõiveametis kuni 2000. aasta 1. oktoobrini.

2000. aasta 1. oktoobrist jõustunud uutest õigusaktidest tuleneva juhenddokumentatsiooni tööhõiveametites koolituse korraldamiseks ja õppestipendiumide maksmiseks kinnitas Tööturuameti peadirektor 2001. aasta juunikuus. Peadirektori selgituse kohaselt võttis juhendi projekti ettevalmistamine kaua aega, kuna taheti selle kohta saada tagasisidet tööhõiveametite õppekonsultantidelt.

---

[11] Tööturuteenuse seaduse § 17 lõige 3
[12] Tööturuameti peadirektori 18.06.2001. a käskkiri nr 98 "Tööturukoolituse korraldamise ja õppestipendiumi maksmise juhendi" punkt 18
[13] Sotsiaalministri 28.05.1999. a määrusega nr 42 kinnitatud eelmine ja 08.09.2000 .a määrusega nr 55 kinnitatud kehtiv "Tööturuameti põhimäärus"
[14] Tööturuameti peadirektori 21.01.1999. a käskkiri nr 4 "Tööturukoolituse korraldamise juhend"

Nii juhindusid regionaalsed tööhõiveametid oma töös osaliselt 1999. aastal kinnitatud juhendist (koolituse liigid, aruandlus), osaliselt uute seaduste nõuetest (koolitusele suunamise avaldused, stipendiumi arvestus). Regionaalsete tööhõiveametite poolt Tööturuametile elektroonilisel kujul esitatav tööturukoolituse aruandlus on seni koostatud varemkehtinud õigusaktide ja juhendite nõudeid ning nendes toodud koolituse alaliike silmas pidades.

Tööturuameti juhendis ei ole ette nähtud riigihangete korraldamist tööturukoolituse ostmisel, vaid soovitatud on läbi viia koolituspakkumiste konkurss. Seni puudub tööhõiveametite tarbeks selgitav juhend riigihangete seaduse rakendamise kohta koolitusteenuste ostmisel.

Tööturuameti juhendiga on kehtestatud eelarve projekti koostamise metoodika. Tööhõiveametid olid sellest lähtunud eelarve projekti esitamisel, kuid Tööturuamet ei olnud selles toodud põhimõtteid järginud raha jaotamisel.

Tööturuametis on kavandatud infosüsteemi ümberkorraldamine. Uus infosüsteem peaks võimaldama fikseerida õppestipendiumi saajate nimekirjad ja stipendiumi summad ning võimaldama päringute kaudu saada mitmesuguseid andmeid analüüside tarbeks.

Toimunud tööturukoolituse ning õppestipendiumide kohta olevate koondandmetega 1999. ja 2000. aasta ulatuses on võimalik tutvuda Tööturuameti koduleheküljel, kus ei ole aga toodud andmeid tööturukoolituse maksumuse ja mahu kohta erialade lõikes.

Tööturuameti initsiatiivil on käivitunud kolmepoolsed tööhõivenõukogud viies maakonnas: Järvamaal, Ida-Virumaal, Valgamaal, Viljandimaal ja Võrumaal. Üheks tööhõivenõukogu ülesandeks tööturukoolituse osas on töötute täiend- ja ümberõppe kooskõlastamine maakonna regionaalse arengu programmi elluviimisel.

Suuremate koondamistega piirkondade osas on hakatud välja töötama ennetava koolituse plaane ja vastavaid finantseerimise kavasid[15].

[15] AS Eesti Põlevkivi (EP), Tööturuamet ja Eesti Põlevkivitootjate Ametiühingute Liit (EPTAL) kirjutasid 2. augustil 2001.a. alla kolmepoolsele lepingule EP tütarettevõtete reorganiseerimise käigus vabaneva tööjõu kutsenõustamise ja ümberõppe kohta.

Tööturukoolituse ja õppestipendiumide määramise ning maksmise korraldust, samuti nende kulude sihipärasust oli Tööturuamet kontrollinud 2000. aastal Harjumaa Tööhõiveametis ja 2001. aasta I kvartalis Lääne-Virumaa Tööhõiveametis.

5 Tööhõiveametite tegevus

5.1 Planeerimine

Planeerimisel on võetud enamikel juhtudel aluseks eelmiste perioodide tööturukoolituse maht ja töötuse tase. Prognoose on tööhõiveametid koostanud eraldi, sidumata neid naaberpiirkonna koolitusvajaduse prognoosidega. Koolitusvajaduse prognoosid on põhinenud enamasti tööhõiveametite õppekonsultantide ja juhtide kogemustel.

Kuna koolitusvajaduse prognoosid on koostatud mittetäieliku informatsiooni alusel, siis ei ole need sageli realiseerunud.

Näiteks oli Tallinna Tööhõiveamet prognoosinud 2000. aasta töötute arvuks 21 tuhat inimest. Tegelikult oli 2000. aastal registreeritud töötuid ja tööotsijaid üle 40 tuhande inimese. Ametist saadud selgituste kohaselt oli selle üheks põhjuseks töötu sotsiaalse kaitse seaduse ja tööturuteenuse seaduse jõustumine 1. oktoobrist 2000, mis laiendas inimeste võimalusi saada tööturuteenuseid. Koolitust planeeriti anda 3780 isikule, kuid tegelikult suunati koolitusele ainult 1964 isikut.

Tööturukoolituse läbiviimiseks olid auditeeritud tööhõiveametites koostatud orienteeruvad koolitusplaanid koolitajate ja erialade kaupa kvartalite ja poolaastate lõikes.

Koolitusplaanide koostamisel on üheks näitajaks tööandjatelt tööhõiveametitele laekunud informatsioon vakantsete töökohtade kohta, samuti tööotsijate koolitussoovid. Osa tööandjaid ei olnud täitnud kehtestatud nõuet teatada kavandatavast töölepingu lõpetamisest oma töötajaga või kavast võtta tööle uusi inimesi.

5.2 Hanked

Tööturuameti juhendi[16] järgi kohustati tööhõiveameteid arvestama tööturukoolituse ostmisel riigihangete seaduses esitatud nõudeid. Riigihankeks loeti ühe aasta jooksul ühesuguse õppekavaga ostetavad õppekohad (riigihanke seaduse mõistes kui teenuse tellimine).

Ida-Virumaa Tööhõiveamet ostis koolitusteenust ilma riigihanketa vaatamata sellele, et ületati seaduses sätestatud hanke piirmäärasid. Järgnevas tabelis on esitatud Ida-Virumaa Tööhõiveameti poolt 2000. aastal ja 2001. aasta I kvartalis makstud summad ühel erialal lõppenud kursuste eest, mis ületasid sel ajal kehtinud riigihanke piirmäära 200 000 krooni:

(tuhandetes kroonides)

Koolitaja	**Kursuse nimetus**	**2000. aasta**	**2001. aasta I kv**
AS Kesk-Eesti Arenduskeskus	Klienditeenindaja	1 347,6	430,2
	Hotelliteenindaja	299,5	-
	Müüja	409,2	238,1
	Müügiagent	309,4	-
	Ettevõtlus	277,4	200,0
	Raamatupidaja	-	287,1
NK Koolituse OÜ	Ehitusviimistleja	328,7	-
Decollo OÜ	Ehitusviimistleja	257,9	-
	Kindlustusagent	252,0	-
	Web-disainer	419,2	-
AS SVS-L Koolitus	Raamatupidamine arvutil	554,4	383,9
	Ehitusviimistleja	432,6	-
	Elektri-gaasikeevitaja	216,4	-
	Pagar-kokk	231,9	-
Kokku		**5 336,2**	**1 539,3**

Riigihangete maksumuse piirmäära ületati ka mitmel juhul samalt äriühingult samadest isikutest koosnevale õppegrupile koolituse ostmisel mitme erineva lepingu järgi. Selliselt ostis Ida-Virumaa Tööhõiveamet koolitust 2000. aastal 1394,7 tuhande krooni eest.

[16] Tööturuameti peadirektori 21.01.1999. a käskkirjaga nr 4 kinnitatud "Tööturukoolituse korraldamise juhendi" punkt 19

Tallinna Tööhõiveametis koolitusteenuse ostmisel üksikute erialade lõikes riigihangete maksumuse piirmäära ei ületatud.

Tööturukoolituse uus juhend[17] ei reguleeri riigihangete korraldamist. Tööturuameti selgituse kohaselt on nad korduvalt pöördunud Riigihangete Ameti poole, saamaks selgitust riigihangete seaduse rakendamise kohta koolitusteenuse ostmisel. Tööturuamet on korraldanud tööhõiveametite direktoritele ja õppekonsultantidele nõupäevi Riigihangete Ameti spetsialistide osavõtul, et määratleda riigihangete objekt tööturukoolituses. Nimetatud määratlus on jäänud aga andmata kuni käesoleva ajani.

5.3 Koolitusload ja õppekavad

Tööturuteenuse seaduses[18] ja Tööturuameti uues juhendis ettenähtu kohaselt tellib tööturuteenuse osutaja (s t tööhõiveamet) tööturukoolitust haridusasutuselt või füüsiliselt või juriidiliselt isikult, kellel on koolitusluba.

Samas on aga Tööturuameti juhendis märgitud, et koolitusluba ei nõuta koolitajalt, kui kursuse maht on kuni 120 õppetundi[19]. Tööturuameti juhendis nähakse ette, et õppekava peab olema esitatud moodulitena ja kooskõlas väljatöötatud kutsestandardi nõuetega[20]. Ei ole reguleeritud, kes peaks jälgima esitatud õppekavade kutsestandardi nõuetele vastavust ning koolitaja poolt õppe läbiviimisel nendest nõuetest kinnipidamist.

Auditeerimisel selgus, et mitmel juhul osutus koolituse pakkuja valituks, kuigi tal puudus koolitusluba. Mitmel juhul esitas koolitaja ainult Haridusministeeriumi teate, et koolitusluba on taotlemisel. Kontrollimiseks esitatud dokumentidest ei selgunud, kas koolitusluba hiljem ka tegelikult saadi.

---

[17] Tööturuameti peadirektori 18.06.2001.a käskkiri nr 98 "Tööturukoolituse korraldamise ja õppestipendiumi maksmise juhend"
[18] Tööturuteenuse seaduse § 17 lõige 3
[19] Tööturuameti peadirektori 18.06.2001. a käskkiri nr 98 "Tööturukoolituse korraldamise ja õppestipendiumi maksmise juhendi" punkt 18
[20] Kutsestandardi nõuded on kajastatud Kaubandus-Töösuskoja koduleheküljel

Osaliselt oli koolitusteenust ostetud lühemaid koolituskursusi (kuni 120 tundi) korraldavatelt äriühingutelt ja füüsilisest isikust ettevõtjatelt, kellel koolitusluba ei olnud, kuid koolitus oli nende põhikirjast (põhimäärusest) tulenev tegevus.

Koolituslubade koopiaid koolitajaga sõlmitud lepingutele ei olnud lisatud. Reguleeritud ei olnud koolituslubade olemasolu kontrollimise korda vastavast registrist ning ette ei olnud nähtud selle kontrollimeetme dokumenteerimist. Mitmel juhul puudus tööhõiveametitel ülevaade, millistele õppekavadele oli koolitusluba väljastatud.

Koolituslubade olemasolu pistelisel kontrollimisel selgus, et mõnel juhul oli ostetud äriühingutelt jätkuvalt kursusi, millede korraldamiseks koolitusluba kehtis eelmise õppeaasta kohta (näiteks Tallinna Tööhõiveameti poolt OÜ-lt Lexistare ostetud autojuhtimise eriala kursus) või oli koolitusluba erialalt lähedase kursuse korraldamiseks. Näiteks oli OÜ-l Eesti Hotelli- ja Turismimajanduse Erakool koolitusluba kelner-ettekandjate koolitamiseks, kuid tegelikult osteti sellelt äriühingult ka baarmenide koolitust. Esitatud selgituse kohaselt oli viimase puhul tegemist ühe osaga kelner-ettekandjate õppekavast. See aga auditeerimiseks esitatud dokumentides ei kajastunud.

5.4 Lepingud

Tööturuteenuse seaduses[21] ettenähtu kohaselt sõlmib tööhõiveamet koolituse tellimiseks koolitajaga lepingu, milles määratakse kindlaks:

1) koolitusest osavõtjate arv;
2) koolituse aeg ja kestus õppetundides ning õppekava;
3) õpetatavad oskused ja nende kavandatav tase ning õppetulemuse hindamise viis;
4) koolituse kogumaksumus ja ühe osavõtja ühe õppetunni hind;
5) koolituse eest maksmise tingimused.

Kuni 01.10.2000. a. kehtinud Vabariigi Valitsuse määruse[22] järgi kehtisid lepingu sõlmimisel samad nõuded, kuid siis lähtuti koolituse kestusest õppepäevades ja ühe õppepäeva hinnast.

---

[21] Tööturuteenuse seaduse § 17 lõige 4

[22] Vabariigi Valitsuse 09.02.1995. a määrus nr 62 "Töötule tööturukoolituse korraldamise ja õppestipendiumi määramise ning maksmise kord"

Mitmetes Tallinna ja Ida-Virumaa tööhõiveametite sõlmitud koolitusteenuse ostmise lepingutes ei olnud näidatud ühe õppetunni (õppepäeva) maksumust õppija kohta ega ka antud kursuse kogumaksumust. Õppekavad olid koondatud eraldi toimikutesse erialade kaupa ning nende vastavust ostetud koolitusele ei olnud võimalik kontrollida, sest lepingutes ei olnud näidatud eraldi teoreetilise õppe ja praktikatundide mahtu. Esines juhte, mil koolituses osalejate arv ei vastanud lepingu andmetele. Mõnel lepingul puudusid koolitaja või tema esindaja täpsed andmed.

Tallinna Tööhõiveameti sõlmitud lepingutes ei olnud näidatud nende sõlmimise kuupäeva ning seda oli võimalik kindlaks teha ainult lepingu sisu ning koolituse toimumise perioodi alusel. Lepingutes ettenähtud õppekohtade eest tasuti nii 2000. aastal kui ka 2001. aasta I kvartalis täies ulatuses, vaatamata õppel osaleja(te) väljalangevusele. Näiteks oli 2000. aastal Tallinna Tööhõiveameti poolt OÜ-ga Alte Projekt sõlmitud leping nr 106 summas 141,2 tuhat krooni 17 müügiagendi koolitamiseks. Koolituse lõpetas 16 isikut, kelle eest tasuti lepingus algselt kokku lepitud mahus. OÜ-ga Dinski oli sõlmitud leping nr 107 summas 116,2 tuhat krooni 13 autolukksepa koolitamiseks. Koolituse lõpetas 10 isikut, kelle eest tasuti lepingus algselt kokku lepitud mahus. OÜ-ga Dinski oli sõlmitud leping nr 103 summas 86,9 tuhat krooni 12 isiku koolitamiseks automaatikaseadmete elektrikuks. Koolituse lõpetas 7 isikut, kelle eest tasuti lepingus algselt kokku lepitud mahus. Seejuures tasuti erialaõppe raames isikute eesti keele õpetamise eest 10,8 tuhat krooni ning inglise keele õpetamise eest 6,0 tuhat krooni.

Sõlmitud lepingutes puudusid sätted, mis reguleeriksid poolte tegevust, kui kursuste läbiviimisel esineb väljalangevusi.

Lepingutes oli üheks tingimuseks, et tööhõiveamet kohustub tasuma koolitajale vastavalt kooskõlastatud kalkulatsioonile. Õppekavade lisadena esitatud kalkulatsioonid ei olnud sageli tööhõiveametiga kooskõlastatud ning need ei olnud lepingusummadega vastavuses.

5.5 Koolituse taseme hindamine

2000. aasta 1. oktoobrini kehtinud korras[23] nähti ette, et tööhõiveametil on õigus tutvuda

[23] Vabariigi Valitsuse 09.02.19995 .a määrusega nr 62 kinnitatud "Töötule tööturukoolituse korraldamise ja õppestipendiumi määramise ja maksmise korra" punkt 9

koolituse tasemega, kaasates vajadusel eksperte. Õppetaseme mitterahuldavaks tunnistamisel oli tööhõiveametil õigus lõpetada koolitajaga sõlmitud leping ühepoolselt. Lepingu täitmata jäänud osa eest tasu maksmist ette ei nähtud, rohkem makstud summad aga tuli tagastada.

Kehtiva tööturuteenuse seaduse järgi on tööhõiveamet kohustatud koolituse taseme hindamiseks koolituse korraldamisega tutvuma ning tal on õigus kaasata selleks eksperte ja korraldada küsitlusi[24]. Tööhõiveametite direktorite selgituste kohaselt ei jätku aga tasemele vastava eksperdi palkamiseks ametitel raha.

Koolituse taseme hindamise kriteeriume ja korda ei kehtesta vanad ega ka uued regulatsioonid. Tööturuameti tööturukoolituse korraldamise juhendis on ette nähtud koolituse tulemuslikkuse hindamine koolituse käigus ja ka koolituse lõpus osalejate poolt täidetud küsitluslehe kaudu.

Koolituse taseme hindamiseks korraldatud küsitlusel kasutati Tööturuameti poolt väljatöötatud tööturukoolituse tulemuslikkuse küsitluslehti, milliste täitmist olid korraldanud koolitajad kursuse lõpus.

Valikuliselt tutvutud küsitluslehtede alusel võib väita, et koolituse tasemega oldi üldiselt rahul, enam sooviti praktikatunde. Küsimustele, mida kursuste korralduses ja õppeprogrammis tuleks muuta, tavaliselt vastata ei osatud.

Uues Tööturuameti juhendis nähakse ette, et koolituse taseme kindlaksmääramiseks teostab kontrolli ka õppekonsultant, kes teeb ettepanekuid koolituse taseme tõstmiseks. Kehtestatud ei ole, mida õppekonsultant täpselt peaks hindama (õppekava, tunni ülesehitust, õpetaja taset, kasutatavat materiaalset baasi jne) ning missuguses laadis ja kellele ettepanekuid tegema. Selliste hinnangute andmiseks ja ettepanekute tegemiseks peaks õppekonsultandil olema ka vastav ettevalmistus.

Selgituste kohaselt on koolituskonsultandid õppetunde külastanud, kuid vastavasisulisi dokumenteeritud materjale kontrollide läbiviimise kohta ei olnud esitada.

[24] Tööturuteenuse seaduse § 17 lõige 7

Koolituse taseme hindamiseks on vajalik teave koolituseks kasutatava materiaal-tehnilise baasi kohta.

Mitmel juhul ei olnud tööhõiveametid nõudnud koolituse ostmisel andmeid koolitaja materiaal-tehnilise baasi kohta.

Tulenevalt erakooliseadusest (õppe maht alates 120 tunnist) teostatakse riiklikku järelevalvet erakooli õppe- ja kasvatustegevuse üle vastava riigi- või munitsipaalõppeasutuse või avalik-õigusliku ülikooli tegevust reguleerivate õigusaktidega sätestatud korras[25]. Õigusaktidega on reguleerimata alla 120 tunni pikkusega koolituskursusi korraldavate juriidiliste isikute õppetaseme üle teostatava järelevalve kord.

5.6 Koolituse läbinute tööle rakenduvus

Tööturuteenus, s t ka tööturukoolitus, peab soodustama tööotsijal töölerakendumist ja tööandjal sobiva tööjõu saamist[26]. Statistiliste ja teaduslike uuringute jaoks andmete esitamise korras[27] nähakse ette, et Tööturuametile esitatakse andmed kuu jooksul tööle rakendunute kohta. Selle hindamiseks on aruandlusesse lülitatud tööle rakenduvuse näitaja.

Tallinna Tööhõiveameti andmetel oli vahetult peale koolituse läbimist tööle rakendunud 2000. aastal 75% ja 2001. aasta I kvartalis 50% koolitusel osalenutest. Ida-Virumaa Tööhõiveameti vastavad näitajad olid 48% ja 37%.

Auditi käigus selgus, et usaldusväärseid andmeid rakenduvuse näitajate saamiseks ei ole ning praktiliselt puudub võimalus kontrollida koolituse läbinute tegelikku rakendumist. Puudub mehhanism, mis tagaks selle, et tööturukoolituse läbinu teataks enda tööleasumisest peale koolitust. Ka tööandjad ei täida sageli kohustust teatada isiku töölevõtmisest.

---

[25] Erakooli seaduse § 23 lõige 1
[26] Tööturuteenuse seaduse § 6 lõige 1
[27] Sotsiaalministri 26.09. 2000 .a määrus nr 60 "Statistiliste ja teaduslike uuringute jaoks andmete esitamise korra" § 2 lõige 3

Töölerakendumise võimalus sõltub peale õpet paljudest muudest teguritest: töökohtade olemasolust regioonis, isikuomadustest, tegelikust soovist tööle asuda, pakutavatest palgatingimustest jne.

5.7 Koolituskulude arvestus

Tööhõiveametites ei peetud koolituskulude arvestust erinevate koolitusliikide (ümberõpe, täiendõpe, kohanemiskoolitus) lõikes. Tööhõiveametites ei olnud võimalik tööturukoolituse statistilisi näitajaid siduda raha kulutamisega koolituse liikide kaupa.

Koolituslepingute eest tasumine toimus etapiviisiliselt olenevalt kursuse pikkusest ja esitatud arvetest. Sõlmitud lepingutest tulenevaid kohustusi raamatupidamises arvele ei olnud võetud.

Tallinna Tööhõiveametis peetud koolituskulude arvestus koolitajate lõikes ei olnud ülevaatlik, raha ülekannetel ei olnud märgitud, millise lepingu alusel makse toimus. See raskendas kontrollimisel tegelike koolituskulude kindlakstegemist. Kontrollijatel ei tekkinud kindlusetunnet, et koolitussummade ülekandmine oleks kõigil juhtudel toimunud vastavalt tegelikele koolituse mahtudele (näiteks 2000. aastal sõlmitud lepingud: nr 25 Haja Autokooliga, nr 94 AS-ga Jusven, nr 106 OÜ-ga Alte Projekt, nr 103 ja 107 OÜ-ga Dinski).

5.8 Aruandlus

Valikulisel kontrollimisel selgus, et tööturukoolituse aruannetesse ei olnud lülitatud kõiki tasutud summasid. Seega oli Tööturuametile esitatud koolituse aruandlus mitmel juhul ebatäpne ning selle alusel arvutatud keskmised näitajad tegelikkusele mittevastavad.

Nii ei olnud Tallinna Tööhõiveameti poolt 2000. aasta koolitusaruandesse lülitatud:

- OÜ-ga Dinski sõlmitud üleminevat lepingut nr 302/1999 (07.12.1999 – 07.04.2000) summas 95,7 tuhat krooni (autoremondilukksepa baaskoolituseks jt);
- OÜ-le Sirmal ühe isiku koolitamise eest ülekantud 3,9 tuhandet krooni;
- Eesti Kosmeetikute ja Juuksurite Erakooliga sõlmitud lepingu kohaselt ajavahemikul 11.03.-29.04.2000 toimunud 2 isiku maniküürija-pediküürija baaskoolitust maksumusega 10,4 tuhat krooni.

5.9 Õppestipendiumide maksmine

Töötu õppestipendiumi maksmine nähakse ette töötu sotsiaalse kaitse seadusega[28]. Töötu õppestipendiumi suuruseks on alates 1999. aastast 600 krooni[29]. Õppestipendiumi määrab, arvutab ja maksab töötule tööturukoolituses osaletud õppepäevade eest üks kord kuus töötu elukohajärgne tööhõiveamet[30].

Kuni 2000. aasta detsembrikuuni maksti töötule õppestipendiumi vähemalt 10 õppepäeva kestvast tööturukoolitusest osavõtmise korral. Õppepäeva pikkuseks oli ette nähtud teoreetilisel õppel vähemalt 6 tundi, praktilisel õppel 8 tundi[31]. Tööturuameti juhendis täpsustati, et arvestuse aluseks on akadeemiline tund.

Alates 2000. aasta detsembrikuust makstakse õppestipendium töötule, kes on koolitaja esitatud andmete alusel osalenud tööturukoolitusel vähemalt 80 tundi. Õppepäeva pikkus on 8 tundi. Lühemate kui 8-tunniste õppepäevade tundide arv summeeritakse ja summa jagatakse 8-ga[32].

Koolitajad esitasid iga kuu lõpus koolitusest osavõtu graafikud, millede arvutisse sisestatud andmete alusel toimus õppestipendiumi arvestus vastavalt programmile. Selline arvestuse aluseks olev süsteem ei välista koolituse toimumise näitamisest huvitatud koolitajate poolt ebaõigete andmete esitamist.

Tööhõiveametites kasutatud stipendiumide arvestussüsteem ei olnud ülevaatlik. Kontrollimisel oli raskendatud eristada isikule makstud töötu õppestipendiumi summat teistest temale makstud summadest (abiraha jm).

---

[28] Kuni 01.10.2000. a kehtinud "Töötu sotsiaalse kaitse seaduse" § 9 lõige 2 punkt 1, alates 01.10.2000. a kehtiva "Töötu sotsiaalse kaitse seaduse" § 1

[29] Vabariigi Valitsuse 15.06.1999. a määruse nr 193 "Vabariigi Valitsuse 9.02.1995. a määruse nr 62 "Töötu sotsiaalse kaitse seaduse rakendamine" muutmine" punkt 1.2 ja Vabariigi Valitsuse 15.11.2000. a määruse nr 365 "Töötu õppestipendiumi määr ja selle maksmise kord" § 1 lõige 1

[30] Vabariigi Valitsuse 09.02.1995. a määruse nr 62 "Töötule tööturukoolituse korraldamise ja õppestipendiumi määramise ning maksmise korra" punkt 15 ja 18 ning Vabariigi Valitsuse 15.11.2000. a määruse nr 365 "Töötu õppestipendiumi määr ja selle maksmise kord" § 2 lõige 1

[31] Vabariigi Valitsuse 09.02.1995 .a määruse nr 62 "Töötule tööturukoolituse korraldamise ja õppestipendiumi määramise ning maksmise korra" punktid 1 ja 16

[32] Vabariigi Valitsuse 15.11.2000. a määruse nr 365 "Töötu õppestipendiumi määr ja selle maksmise kord" § 1 lõige 3 ja § 2 lõige 3

Mitmel juhul ei ühtinud väljamakstud õppestipendiumi summad osavõtu graafikute alusel arvutatud summadega. Selgituste järgi tulenesid erinevused kasutatava arvutiprogrammi vigadest. Näiteks oli Tallinna Tööhõiveametis müüjate õppegrupi (viibisid koolitusel Kadanen OÜ-s perioodil 14.02. – 12.04.2000) kaheksale isikule arvestatud stipendiumi 8 õppepäeva eest kokku 2526 krooni. Kadanen OÜ poolt esitatud graafiku järgi oli tegelikult koolitusel viibitud 36 tundi (seega 6 arvestuslikku päeva) ning stipendiumi oleks tulnud maksta kokku 1309 krooni. Seega maksti stipendiumi kaheksale isikule ettenähtust 1217 krooni rohkem.

Kontrollitud stipendiumi arvestuslehed ning osavõtu graafikud ei olnud enamikel juhtudel koolitaja poolt allkirjastatud.

Alates 2001. aastast toimub Tallinna Tööhõiveametis stipendiumi arvestus koolituses osalejale individuaalse stipendiumi arvestuslehe andmete alusel, mille viib tööhõiveametisse koolitusel osaleja üks kord kuus või lühema koolituse puhul kursuse lõpul. Nii on õppel viibiv isik kohustatud ka tööhõiveametit regulaarselt külastama. Samas see süsteem ei toiminud vajalikul tasemel, kuna koolitajate poolt esitatavad graafikud saabusid tööhõiveametisse eelmise kuu eest alles järgmise kuu algul, mistõttu vajalikud võrdlused sai teostada hilinemisega.

Informatsioon selle kohta, et õppele suunatud isik on kursuse katkestanud, laekub tööhõiveametisse siis, kui kuu lõpul või kursuse lõpul esitatakse osavõtu graafik või õppele suunatu esitab õppel oldud perioodi eest individuaalse stipendiumi arvestuslehe. See tähendab, et informatsioon koolitusest puudumise kohta võib laekuda stipendiumi maksmise osas meetmete kasutuselevõtmiseks liiga hilja.

5.10 Sanktsioonid

Sanktsioonid on kehtestatud nendeks juhtudeks, kui koolitusel olev isik esitab ebaõigeid andmeid. Töötuna arvelevõtmist, töötu riiklikku abiraha, õppestipendiumi või ühekordset toetust ebaõigete andmete esitamise teel taotlenud isik kustutatakse töötute nimekirjast ning ta kaotab kaheks aastaks õiguse olla tööhõiveametis töötuna arvel.

Olemasolevad sätted ei määra sanktsioonide rakendamise mehhanisme ebaseadusliku otsuse või väljamakse teostanud ametniku suhtes.

Lepingutes ei määratleta, milliseid sanktsioone saab rakendada koolitaja poolt ebaõigete andmete esitamisel koolitusel osalejate kohta või individuaalse stipendiumi arvestuslehe koostamisel.

Ka on määratlemata, milliseid sanktsioone saab tööhõiveamet rakendada, kui koolitaja ei pea kinni lepingutingimustest (näiteks ei pea kinni õppekavast ja õppetöö mahust, õppetöö kvaliteet on madalam kokkulepitust).

5.11 Informatsiooni avalikkus

Tööhõiveametitel on ette nähtud esitada igal aastal 1. märtsiks Tööturuametile järgneva aasta tööturukoolituse korraldamise ja ostmise plaan ning peale riigieelarve kinnitamist on iga regionaalne tööhõiveamet kohustatud informeerima avalikkust koolituse ostmise kavadest. Samas ei ole ametitele kehtestatud kindlat info avalikustamise tähtaega ega esitatud nõudeid millises ulatuses ja millisel tasandil avalikkust informeerida.

Avalikkusel ja koolitajatel puudus reeglina informatsioon, milliste erialade koolitamise vajadust on ette näha järgmisel õppeaastal või veelgi kaugemal perioodil.

6 Ettepanekud

Riigikontroll teeb Sotsiaalministeeriumile alljärgnevad **ettepanekud**:

1. kaaluda seaduseelnõu esitamist tööturuteenuse seaduse muutmiseks, mis näeks ette võimaluse osta ka lühemaajalist tööturukoolitust (alla 120 tunni) ja määraks kindlaks selle ostmise tingimused;
2. määratleda riigihanke objekt tööturukoolituses ja kohustada koolituse tellijaid järgima riigihanke seaduse nõudeid.

Riigikontroll teeb Tööturuametile alljärgnevad **ettepanekud**:

1. nõuda tööhõiveametitelt koolituseks sõlmitavates lepingutes kõigi tööturuteenuse seaduses ettenähtud andmete olemasolu, samuti koolituskulude nõutud kalkulatsioonide esitamist;

2. näha ette nõuded koolituslepingutele juhtudeks, kui koolitusel osaleb ettenähtust vähem koolitatavaid ja nõuda tööhõiveametitelt nende nõuete täitmist;
3. näha ette, millistel juhtudel ning millises ulatuses tuleb koolitajatega sõlmitavates lepingutes ette näha sanktsioonid (koolitaja poolt ebaõigete andmete esitamisel, omapoolsete kohustuste mittetäitmisel jt) ja määrata kindlaks nende rakendamise kord;
4. reguleerida koolituslubade olemasolu kontrollimeetmed;
5. kehtestada tööturukoolituse taseme hindamise kord ja kriteeriumid;
6. viia sisse tööturukoolituse kulude arvestus erinevate koolitusliikide lõikes, mis võimaldaks neid siduda ka tööturukoolituse statistiliste näitajatega;
7. tagada sõlmitud koolituslepingutest tulenevate kohustuste nõutav raamatupidamisarvestus;
8. vaadata läbi kasutatavad kontrollimeetmed, mis peavad tagama õppestipendiumide maksmise vastavalt kehtivale regulatsioonile;
9. kehtestada avalikkuse teavitamise kindlad reeglid koolituse ostmise vajadusest ja ostetavatest erialadest;
10. võtta seisukoht Ida-Virumaa Tööhõiveameti tegevuse osas koolituslepingute sõlmimisel, arvestades et koolitajate leidmiseks ei ole korraldatud hankemenetlusi ning mitmel juhul on ühe õppegrupi koolitamiseks sõlmitud sama koolitajaga mitu lepingut;
11. viia Tallinna Tööhõiveametis läbi järelkontroll, hindamaks kas amet on kõrvaldanud kindlakstehtud puudused koolituslepingute vormistamisel.

Saata käesolev otsus informatsioonina Rahandusministeeriumile.

Jüri Kõrge
Peakontrolöri kt

TÖÖTURUAMET

Hr Jüri Kõrge
Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 TALLINN

Meie 14.11.2001 nr 1-10/370

Riigikontrolli ettepanekute realiseerimine

Austatud härra Kõrge

Käesolevaga teavitame Teid auditi "Töötute koolituskuludeks ja õppestipendiumideks eraldatud raha kasutamise riskide hindamine" otsuses Tööturuametile tehtud ettepanekute realiseerimiseks kavandatavatest meetmetest.

1. Ettepanekute nr 1–9 realiseerimiseks rakendatakse alljärgnevad meetmed:

1.1. Tööturuameti peadirektori 08. oktoobri 2001 käskkirjaga nr 168 moodustati tööturukoolituse ümberkorraldamiseks 5-liikmeline töörühm, mida juhib tööturuteenuste ja töötu sotsiaalse kaitse osakonna direktori kt Aira Varblane. Töörühma ülesandeks on täiendada tööturukoolituse korraldamise ja õppestipendiumi maksmise juhendit ning töötada välja ühtne tööturukoolituse strateegia arvestades Riigikontrolli tähelepanekuid.

Töörühma poolt töötatakse välja:

1.1.1. Tööturukoolituse uus juhend, milles nähakse ette:
a) koolituse kavandamine;
b) koolitajate valiku kriteeriumid;
c) koolituse mahu määramise ja koolituse hankimise kord;
d) koolitatavate isikliku vastutuse tõstmine koolitusest osavõtmisel ja peale koolitust tööle rakendumisest teatamisel;
e) koolituslubade koht tööhõiveameti dokumentatsioonis;
f) koolituslubade kontrollimise kord (ligipääs Haridusministeeriumi koolituslubade registrile);
g) koolitusele suunamise kord, mis välistaks suunamisotsuste ainuisikulist vastuvõtmist;
h) koolituse hindamise kord ja hindamise kriteeriumid;
i) avalikkuse teavitamise reeglid tööturukoolituse vajadustest ja kavandatavatest kursustest;
j) toimuvate kursuste ja õppegruppide nimekirjade avalikustamise kord;

Estonian National Labour Market Board
Luha 16, 10129 Tallinn

Tel. 625 77 00
Fax 625 77 02
E-mail: tta@tta.ee

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 16.11.2001 Reg nr 3494/15-1/3098

k) õppetööst osavõtu igakuise graafiku ühtlustatud vormi rakendamine;
l) õppestipendiumi ja täiendava õppestipendiumi (sõiduraha) arvestamise ühtsete reeglite kehtestamine;
m) õppekonsultandi isikliku vastutuse kindlaksmääramine stipendiumi arvestamisel;
n) riigihanke seaduse rakendamise nõue kursuste ostmisel;
o) kehtivale seadusandlusele vastav aruandlus;
p) koolitusvajaduse prognoosimise põhimõtted.

1.1.2. Tööturukoolituse ostmise lepingu uus vorm, milles kajastuvad:
a) tööturuteenuse seaduses ettenähtud nõuded;
b) sanktsioonid lepingutingimuste mittetäitmisel ja nende rakendamise kord;
c) lepingu juurde kuuluva hinnakalkulatsiooni uus vorm;
d) koolituse katkestanute asendamise ja teostamata töö eest raha tagastamise kord;
e) lepingu juurde kuuluva õppekava uuendatud vorm, sealhulgas koolitaja poolt kasutatava materiaalse baasi kirjeldamine.

1.1.3. Juhend riigihanke seaduse rakendamiseks tööturukoolituse kursuste ostmisel. Ettepanek riigihanke objekti määratlemiseks tööturukoolituse ostmisel on tehtud Sotsiaalministeeriumile.

1.1.4. Koolituseelarve projekti koostamise metoodika (koostöös haldusosakonnaga).

Tähtaeg: I kvartal 2002.

1.2. Töötatakse välja tööturukoolituse strateegia, mis põhineb Sotsiaalministeeriumi poolt väljatöötatud 2002. aasta tööhõive tegevuskavale.

Tähtaeg: I kvartal 2002.

1.3. Vaadatakse läbi ja vajaduse korral täiendatakse kogu tööturukoolituse korraldamisel kasutusel olev dokumentatsioon (tööturukoolituse taotlus, sõidukulude taotlemise avaldus jm).

Tähtaeg: I kvartal 2002.

1.4. Selgitatakse välja Tööturuteenuse seaduse muutmise seaduse eelnõu menetlemise seis.

Tähtaeg: detsember 2001.

1.5. Tööturukoolituse regulatsioonide korrastamise järel töötatakse välja tööotsija tegevuse skeem tööturukoolituse teenuse taotlemisel (teenusstandard).

Tähtaeg: I kvartal 2002.

2. Ettepaneku nr 9 realiseerimist toetab alljärgnev meede:
Tööturuametis on loomisel efektiivne avalikkuse teavitamise süsteem, mille üheks osaks on hetkel juurutusfaasis olev dokumendihaldusinfosüsteem Amphora, mis võimaldab avalikustamisele kuuluvat informatsiooni automaatselt kättesaadavaks teha Tööturuameti koduleheküljel.

Tähtaeg: II kvartal 2002.

3. Ettepaneku nr 10 realiseerimiseks võetakse Ida-Virumaa Tööhõiveameti direktorilt seletus riigihanke seadusest mittekinnipidamise kohta. Abinõude kasutuselevõtt tööturukoolituse ostmisel riigihanke seadusest kinnipidamise kindlustamiseks otsustatakse peale seletuse saamist.

   Tähtaeg: detsember 2001.

4. Ettepaneku nr 11 realiseerimiseks viiakse peale uue koolitusjuhendi kehtestamist Tallinna Tööhõiveametis läbi järelkontroll lepingute nõuete täitmise üle.

   Tähtaeg: II kvartal 2002.

Lugupidamisega

Mati Ilisson
Peadirektor

Siim Lannes
625-7704